

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobců:

a) V. M.,

b) Z. A., oba státní příslušnost Ázerbájdžánská republika, oba t. č. v Pobytovém a integračním středisku Havířov, 735 64 Havířov – Dolní Suchá, Na Kopci 5,

oba zastoupeni Mgr. Beatou Kaczynskou, advokátkou, sídlem 737 01 Český Těšín, Masarykovy Sady 76/18,

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR,

sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3,

o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 4.6.2018 č. j. OAM-468/ZA-ZA11-ZA05-2017 a č. j. OAM-467/ZA-ZA11-ZA05-2017, o udělení mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4.6.2018 č. j. OAM-468/ZA-ZA11-ZA05-2017 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4.6.2018 č. j. OAM-467/ZA-ZA11-ZA05-2017 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označenými rozhodnutími žalovaného žalobcům nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).
2. Proti rozhodnutím žalovaného podali oba žalobci v zákonné lhůtě žalobu, kterou v průběhu řízení doplnili. Řízení o žalobě žalobce a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4.6.2018 č. j. OAM-468/ZA-ZA11-ZA05-2017 a řízení o žalobě žalobkyně b) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4.6.2018 č. j. OAM-467/ZA-ZA11-ZA05-2017 – věci sp. zn. 63 Az 21/2018 a sp. zn. 63 Az 20/2018 byly usnesením ze dne 18.7.2018 č. j. 63 Az 21/2018-22 spojeny ke společnému řízení s tím, že jako věc hlavní je vedena věc sp. zn. 63 Az 21/2018.
3. Oba žalobci navrhli, aby rozhodnutí žalovaného byla zrušena a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Oba žalobci namítali, že jsou u nich splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, a to formou azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, minimálně pak ve formě doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. K naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu žalobci vyslovili přesvědčení, že příkoří, kterým čelili v Ázerbájdžánu, dosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Přestože jako původce pronásledování označili soukromé osoby, lze mít za prokázáno, a to ze zpráv o situaci v Ázerbájdžánu, že stát v daném případě není schopen ani ochoten odpovídajícím způsobem zajistit jim ochranu před pronásledováním. Skutečnost, že se nedomáhali u příslušných orgánů ochrany před jednáním osob, které je napadaly a urážely, není v daném případě relevantní pro posouzení možnosti udělení mezinárodní ochrany. V této souvislosti odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 74/2009-51, z něhož citovali. Uvedli, že s ohledem na situaci v Ázerbájdžánu a přístup státu k občanským právům a svobodě vyznání, oprávněně považovali možnost, že by se jim dostalo ochrany ze strany státu, za nereálnou. Za nesprávné považují závěry žalovaného obsažené v napadeném rozhodnutí, které se týkají možnosti domoci se ochrany před pronásledováním za nepřiléhavé. V této souvislosti poukázali na zprávy, které sám žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu, z nichž plyne, že Ázerbájdžánu byl přidělen status „nesvobodní“ a hodnocení v sedmistupňové škále stupněm 7 v oblasti politických práv a 6 v oblasti občanských svobod. Přestože Ústava i trestní zákoník zakazují praktiky mučení a jiného krutého, ponižujícího a nelidského zacházení, ve zprávách např. Pracovní skupiny OSN pro svévolné zadržení, se objevovaly informace o

využití těchto praktik bezpečnostními složkami a neexistenci efektivních nezávislých nástrojů k vyšetřování a ke stíhání pachatelů. Z toho lze dle žalobců dovodit, že Ázerbájdžán rozhodně nelze považovat za zemi, jejíž politický systém by dal občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, jak se uvádí v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 22/2004-48. V kontextu zmíněné zprávy o bezpečnostní a politické situaci v Ázerbájdžánu je nutno hodnotit význam Informace MZV ČR ze dne 20.12.2017, na kterou se odvolává žalovaný a která se zabývá možností obrátit se na policii v případě poškození způsobeného trestnou činností, jakož i efektivitou vyšetřování v těchto případech a také možností podat stížnost na policii v případě její nečinnosti. Pokud se v této informaci uvádí, že „taková možnost existuje, ovšem výsledek šetření může být různý“, nelze z ní bez dalšího, a s ohledem na celkovou politickou situaci v Ázerbájdžánu dovodit, že měli možnost domoci se ochrany před útoky u orgánů státu, resp. že by mohli poskytnutí takové pomoci reálně očekávat.

4. Žalobci zdůraznili, že jejich situace nebyla řešitelná vnitřním přesídlením, jak dovozuje žalovaný. Mimo hlavní město na venkově, by jako minoritní křesťané ve zcela převažující muslimské společnosti byli ještě nápadnější, než v hlavním městě. Nelze jistě očekávat, že by na jiném místě byli noví sousedé – muslimové, vůči nim co by křesťanům více tolerantní. Za zcela nepodložené a spekulativní považují úvahy žalovaného, že „je velmi nepravděpodobné, že by tato situace pokračovala i na jiném místě, kde by ji [tj. žalobkyni b) lidé neznali]“. Obdobný závěr žalovaný vyslovil i ve vztahu k žalobci a). Žalobci vyslovili názor, že je pouze otázkou času, kdy by se dostali do stejné, a možná ještě horší situace, než jaké byli vystaveni v místě svého bydliště v B.
5. Žalobci dále uvedli, že jsou u nich splněny podmínky minimálně pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Příkoří, kterým byli vystavováni, naplňují definici „ponižujícího zacházení“ a tedy vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť vyvolávají u nich odůvodněný pocit strachu. Poznamenali, že v pohovoru s žalovaným uvedli, proč se neobrátili o pomoc na orgány státu.
6. Žalobci dále namítali, že žalovaný nesplnil svou povinnost zjistit stav věci v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí. Poukázali na to, že již v průběhu správního řízení po seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí uvedli, že mají za to, že podklady shromážděné žalovaným nejsou pro posouzení jejich žádosti dostačující. Většina informací opatřených žalovaným má obecnou povahu a s jejich případem nemá souvislost (vyjma zpráv zmíněných v bodě II. žaloby). S ohledem na důvody, o které opírají žádost o mezinárodní ochranu, tj. příkoří kterým čelí z důvodu přechodu na křesťanské náboženství, mají za to, že správní orgán měl shromáždit více informací vztahujících se ke konkrétním okolnostem jejich případu, tedy k situaci osob, které přešly na křesťanství. V daných souvislostech odkázali na závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku ve věci sp. zn. 1 Azs 209/2017. Zdůraznili současně, že není jejich povinností, co by žadatelů o mezinárodní ochranu předkládat správnímu orgánu jiné důkazy, než je jejich vlastní výpověď. Naopak z judikatury Nejvyššího správního soudu se podává, že povinnost obstarat dostatek důkazů tak, aby byl v náležitém rozsahu zjištěn skutkový stav, nese správní orgán. Tuto povinnost ovšem žalovaný v daném případě nesplnil, zdroje jím použité byly nedostatečné.
7. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Především odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a konstatoval, že vycházel z dostatečně

zjištěného stavu věci, který svým rozsahem odpovídá předpokladům nezbytným pro vydání rozhodnutí. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce a) jsou problémy s rodinou, sousedy a okolím z důvodů, že jeho manželka konvertovala ke křesťanství s tím, že většina obyvatel Ázerbájdžánu je islámského vyznání a vyvíjí na křesťanskou menšinu nesnesitelný tlak. Žalobkyně b) jako důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že byla ve vlasti vystavena ústrkům a výhrůžkám ze strany sousedů, rodiny a známých z důvodu přijetí křesťanské evangelické víry. Žalovaný vyslovil názor, že při posouzení žalobci tvrzených obav neshledal vazbu na důvody taxativně vymezené, pro něž lze azyl dle § 12 písm. a), b) udělit. Zdůvodnil na podkladě informací o zemi původu, které popisují situaci ve vztahu k žalobcům, proč tvrzené skutečnosti nemohou představovat důvod k udělení azylu, což v odůvodnění rozhodnutí srozumitelně popsal. Dle žalovaného žalobci neměli ve vlasti potíže se státními orgány a v případě potíží se soukromými osobami nikde pomoc nevyhledali. Skutečnost, že v zemi původu žalobců existují problémy v oblasti dodržování zákonů či nižší efektivnost pomoci ze strany policie či soudů ještě samo o sobě nedokládá, že by se žalobci nemohli domáhat pomoci, či že by jim státní orgány nemohly poskytnout účinnou ochranu. Tento závěr žalovaného je učiněn v souladu s konstantní judikaturou soudů, a to tak, že břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti, resp. nedostatečnosti ochrany v zemi původu leží na straně žadatelů o azyl a dále zároveň je nutno, aby se žadatel o azyl pokusil své problémy řešit využitím všech reálně dostupných prostředků k dosažení ochrany svých práv u státních orgánů země původu, což žalobci neučinili. Žalovaný v daných souvislostech citoval z konkrétních rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. V závěru žalovaný uvedl, že kromě jiného dle bodu 9 Usnesení NSS je ve věci sp. zn. 1 Azs 324/2016 z 2.3.2017, „k tvrzením žadatelů o mezinárodní ochranu ohledně fungování státních orgánů, korupce a neefektivní justice v zemi se vyjádřil NSS rovněž opakovaně se závěrem, že se o azylově relevantní důvod nejedná“ (viz např. rozsudek č. j. 1 Azs 206/2005-59 či usnesení č. j. 2 Azs 184/2016-50).

8. U jednání žalobci setrvali na svém stanovisku k věci a k vyjádření žalovaného dále uvedli, že unesli povinnost tvrzení. Popsali příkoří, kterým jsou v Ázerbájdžánu z důvodu své křesťanské víry vystaveni a také důvody, pro které se neobrátili se žádostí o pomoc na státní orgány. Poukázali na to, že rovněž ze shromážděných zpráv o situaci v zemi původu lze dovodit, že Ázerbájdžán nelze považovat za zemi, která by poskytovala ochranu právům občanů, resp., která by dávala občanům možnost domoci se ochrany u státních orgánů. Žalovaný nesplnil svou povinnost osvětlit řádně skutkový stav. Bylo jeho povinností shromáždit informace vztahující se ke konkrétním okolnostem, tedy k situaci osob, které přešly na křesťanství. To však žalovaný neučinil.
9. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění, v mezích žalobních bodů, při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.) a po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žaloby jsou důvodné.
10. Ze správních spisů bylo zjištěno, že v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce a) kromě jiného uvedl, že je státním příslušníkem Ázerbájdžánské republiky, ázerbájdžánské národnosti, celý život byl ateistou a během dvou měsíců, kdy byl v Německu, přešel na křesťanskou evangelickou víru. Politické přesvědčení nemá. Jeho manželka Z. A. žádá o mezinárodní ochranu společně

s ním. Důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je skutečnost, že jeho manželka přešla na křesťanskou víru. Kvůli tomu byl vyloučen z normálního soužití, byl urážen, plivali kvůli tomu po něm. Bylo to denně. V kavárně odkládali stranou nádoby, ze kterého jeho manželka pila. Docházelo k tomu, že manželku uráželi, házeli po ní brambory. Situace byla pro něho neúnosná, uráželo to jeho mužskou hrdost. Měl problém se udržet v klidu a obával se, aby někoho nenapadl. Před konverzí jeho manželky navštěvoval kavárnu, kde hrál s přáteli hry. Poté, co jeho manželka konvertovala ke křesťanství, neměl na tyto akce přístup, byl vykazován, nikdo se s ním nebavil. Útoky se stupňovaly, byl v neustálém stresu a pod tlakem. Vše vyvrcholilo tím, že prodělal srdeční kolaps. Pokud by v listopadu 2016 Ázerbájdžán neopustili, má za to, že situace by byla špatná. Obával se, že ho někdo zabije, nebo by situaci neustál zdravotně. Mohlo se stát cokoliv. Fyzicky nikdy nebyl napaden. Vše se odehrávalo pouze ve verbální rovině. Nikdy nechtěl jít do žádného konfliktu. S problémy se na nikoho neobracel, protože by se v Ázerbájdžánu pomoci nebo řešení nedovolal. Myslí si, že došlo-li by k nějakému incidentu a obrátil se na policii, strávil by tam nějakou dobu a nakonec by byl on ten špatný a musel by zaplatit úplatek. S podobnou situací nemá osobní zkušenost, protože se od policie drží zpět. Jeho manželku napadali sousedé, známí, lidé, kteří s nimi byli ve styku. Špinili jeho jméno a jméno manželky. Vyslovil domněnku, že by nemohl svoji situaci řešit přestěhováním, protože by situace pro křesťany byla stejná všude. V Ázerbájdžánu sice žijí i jiní křesťané, ale ti jsou křesťany od narození. U žadatele a jeho manželky je situace jiná. Vystává totiž otázka, proč nesouhlasí s Mohammedem a přechází k jiné víře. Sice byl po celý předchozí život ateista, ale nedával to najevo. Se státními orgány své vlasti neměl problémy. Vyslovil obavu, že v případě návratu do vlasti, buď jeho, nebo manželku někdo zabije. Srdeční potíže začal mít v září roku 2016. Léčba probíhala částečně v nemocnici, po většinu doby se léčil doma. Vlast opustil v polovině listopadu 2016 letecky přes Budapešť, poté pokračoval do Dortmundu. Následně zůstal v Německu a dne 12.6.2017 byl v rámci dublinského řízení převezen na území ČR. Do států EU cestoval s českým vízem. Jedná se o jeho druhou žádost o mezinárodní ochranu. Poprvé požádal o mezinárodní ochranu v Německu v roce 2016.

11. Žalobkyně b) v žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice a v rámci pohovoru k této žádosti kromě jiného uvedla, že je státní občankou Ázerbájdžánské republiky, hlásí se k ázerbájdžánské národnosti a vyznává evangelické křesťanství. Nemá politické přesvědčení a nikdy nebyla politicky aktivní. Je vdaná, její manžel V. M. požádal o mezinárodní ochranu společně s ní. Z vlasti vycestovali 14.11.2016. Cestovali z B. do Budapešti a poté pokračovali letecky do Dortmundu. Cestovala s českým vízem. 12.6.2017 pak byla z Německa transferována v rámci dublinského řízení do České republiky. Důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je skutečnost, že v dubnu 2016 přešla na křesťanskou víru. Od té doby byla pod neustálým nátlakem ze strany sousedů a známých. Byla urážena, plivali na ni, vyhrožovali jí a napadali ji. Bylo jí vyhrožováno znásilněním a pobodáním. Cítila se v nebezpečí. Jelikož má děti v Německu, rozhodla se, že vycestuje. Ohledně svého vyznání doplnila, že do dubna 2016 byla v podstatě ateistkou. Islám ji nepřesvědčil, četla korán, ale nepřesvědčil ji, neporozuměla mu. Křesťankou se zpočátku stala na popud dcery, která žila v Německu, kde přestoupila ke křesťanství. Více se začala o křesťanství zajímat. Přečetla si Bibli, to ji velice naplnilo a rozhodla se, že se stane křesťankou a nechá se pokřtít. Hlásí se k evangelické církvi. Žalobkyně dále podrobně popsala, jak se stala křesťankou. V dubnu proběhla registrace, následně v říjnu 2016 se konal křest. Asi měsíc po registraci se rozneslo, že se stala křesťankou. Poté začala být

slovně napadána. Po křtu se situace rychle zhoršila. Uvědomila si, že je v ohrožení života. Byla odsuzována nejprve nejbližší rodinou, dále přáteli, někteří známí se od ní odvraceli. Jsou to všichni muslimové. Byla nařčena z kacířství, její dveře byly popsány výkaly a bylo na nich napsáno, že má místo okamžitě opustit, nebo jí bude hrozit smrt. Výkaly měla neustále u dveří nebo na dveřích. Nemohla ani chodit nakupovat na trh, protože tam po ní házeli jablky a bramborami. Byla vulgárně napadena. Sousedi, kteří byli přísní muslimové, jí vyhrožovali, že pokud se rychle neodstěhují, tak je zabijí. Také jejich víru rozhlásili ostatním sousedům. Žalobkyně vyslovila názor, že se se svými problémy nemohla obrátit na policii, protože ta by se přiklonila k druhé straně, ona sama potíže s policií nikdy neměla. Obávala se také o zdraví svého manžela, který na tom nebyl dobře, prodělal infarkt, byl pod tlakem. Dostala se do situace, že nemohla ani jít na nákup. Terčem útoků se stal i její manžel, který v září 2016 prodělal infarkt. Byl napadán kvůli její víře, lidé ho uráželi, ponižovali, říkali mu, že není mužem na svém místě a že oni mu ukáží, co se s takovými ženami dělá. Manžel se rozčiloval, byl pod tlakem, až prodělal infarkt. O možnosti přestěhovat se na jiné místo a vyhnout se potížím se sousedy uvažovala, ale nakonec k tomu nepřistoupili, protože by nemohla navštěvovat modlitební místa. Kvůli dostupnosti modliteben by se nemohli stěhovat daleko a nedostali by se tedy mimo dosah těch lidí. I pokud by se přestěhovali, zase by se našel někdo, kdo by jí činil potíže. Odejít mimo B. na venkov, kde jsou všichni zahalení, je nemyslitelné. Ázerbájdžán je z 95 % islámský, její víra by vyplynula na povrch. Byla napadána i sousedkou, která ji nejdříve přesvědčovala o tom, že její volba je špatná, argumentace se stupňovala, až jí dotyčná žena začala vyhrožovat, že ji ukamenuje, říkala jí, že je špinavá a špatná. Ženy, které se seskupily kvůli incidentu, informovaly své muže, kteří se na výhrůžkách také podíleli. Kvůli víře byla vykázána i z pohřbu své známé. V červenci 2016 jela do Německa na návštěvu za synem, protože její psychický stav byl špatný a potřebovala se odreagovat. O azyl tehdy nežádala, protože se musela vrátit za manželem a čekali, že se situace uklidní. Když v září 2016 postihl manžela infarkt, rozhodli se vycestovat. Učinili tak poté, co skončila léčba manžela. I ona má zdravotní problémy, trpí vysokým krevním tlakem a psychickými potížemi. Tyto započaly právě kvůli uvedeným problémům. Po psychické stránce se její zdravotní stav po vycestování z Ázerbájdžánu zlepšil. Nikdy neměla potíže se státními orgány své vlasti. Ke svým tvrzením žalobkyně doložila 5 listů zdravotní dokumentace, fotografie ze svého křtu v Ázerbájdžánu, certifikát z účasti na náboženském setkání v Německu, potvrzení Evangelické křesťanské baptistické církve v B. a potvrzení Volného evangelického společenství v Nürnbergu.

12. Součástí správního spisu jsou dále informace shromážděné žalovaným ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu. Při posouzení žádosti žalobců žalovaný konkrétně vycházel z Informace MZV ČR č. j. 122880/2017-LPTP ze dne 20.12.2017, Informace OAMP – Ázerbájdžán, Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 28.8.2017, Výroční zprávy Human Rights Watch „Ázerbájdžán“, ze dne 18.1.2018, Výroční zprávy Amnesty International 2018 „Ázerbájdžán“ ze dne 22.2.2018, Výroční zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2017 – Ázerbájdžán z ledna 2018, Zprávy Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) „Údaje o zemi, Ázerbájdžán“ za rok 2016.
13. Z protokolů o seznámení se s podklady rozhodnutí plyne, že žalobci byli se všemi podklady seznámeni. Dne 3.5.2018 oba žalobci prostřednictvím své zástupkyně podali písemné vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí, v němž namítali, že výše označené podklady pro rozhodnutí shromážděné žalovaným nejsou zcela dostatečné pro posouzení

jejich případu, neboť mají obecnou povahu, s jejich azylovým případem nemají souvislost. Správní orgán měl shromáždit více informací vztahujících se ke konkrétním okolnostem jejich případu, tedy k situaci osob, které přešly na křesťanství. Současně vyslovili názor, že jejich výpovědi jsou konzistentní a bez vnitřních rozporů. Příkoří, jimž čelili v Ázerbájdžánu, dosahuje intenzity pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Vyslovili současně přesvědčení, že s ohledem na situaci v Ázerbájdžánu a přístup státu k občanským právům a svobodě vyznání, oprávněně považovali možnost, že by se jim dostalo ochrany ze strany státu, za nereálnou.

14. Ze správních spisů se dále podává, že žalovaný žádné další podklady pro vydání rozhodnutí do správních spisů již nezakládal a následně vydal žalobou napadená rozhodnutí.
15. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobce a) o udělení mezinárodní ochrany jsou problémy s rodinou, sousedy a okolím z důvodu, že jeho manželka – žalobkyně b) konvertovala ke křesťanství. Uvedl, že většina obyvatel Ázerbájdžánu je islámského vyznání a vyvíjí na křesťanskou menšinu nesnesitelný tlak. Tvrzeným důvodem žádosti žalobkyně b) o udělení mezinárodní ochrany je skutečnost, že byla ve vlasti vystavena ústrkům a výhrůžkám ze strany sousedů, rodiny a známých z důvodu přijetí křesťanské evangelické víry.
16. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu), pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.
17. Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu, původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.
18. Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
19. Pronásledováním je jak jednání, které vede k porušení neomezených lidských práv, tak souběh různých opatření, jež by sama o sobě nebyla pronásledováním, ale ve svém součtu jsou stejně závažná jako zásah do těchto práv [tzv. „pronásledování na kumulativním základě“ (viz rozsudky NSS č. j. 5 Azs 7/2009-98, č. j. 5 Azs 66/2008-70)]. Za pronásledování může být považováno mimo jiné i použití psychického násilí.
20. Vzhledem k tomu, že jednání blíže neoznačených osob – sousedů žalobců, lidmi z jejich okolí, rodiny v souvislosti s křesťanským vyznáním žalobkyně b) [přičemž po opuštění země původu vyznává křesťanskou evangelickou víru i žalobce a)] spočívalo v zemi původu žalobců, která je muslimskou zemí (z veřejně dostupných zdrojů plyne, že tam žije 96 % muslimů a jen 3 % křesťanů), ve výhrůžkách ze strany sousedky, že žalobkyni b)

ukamenuje, ze strany sousedů, že pokud se neodstěhují, tak je zabijí, v urážkách a ponižování, že je žalobkyně špinavá a špatná, v neustálém slovním napadání i na veřejně přístupných místech, v nařčení z kacířství, v tom, že po žalobkyni na trhu házeli jablky a bramborami, dveře byly popsány výkaly s výhrůžkou, ať místo okamžitě opustí, nebo jí bude hrozit smrt, také v tom, že oba žalobci byli vylučováni z normálního soužití, byli uráženi, bylo po nich pliváno, lze mít dle názoru soudu za to, že tyto útoky samy o sobě ještě nedosáhly intenzity pronásledování. Nasvědčují však o velmi nepřátelském naladění osob, které se vůči žalobcům takto chovaly z důvodů jiného – křesťanského – náboženského vyznání, přičemž žalobci je označili jako osoby muslimského vyznání. Bylo tedy třeba na pozadí dostatečně aktuálních, důvěryhodných, objektivních a zejména přesných (adresných) informací o zemi původu posoudit, zda v souvislosti s popsány útoky vůči žalobcům v souvislosti s uvedenými projevy náboženské netolerance vůči osobám křesťanského náboženského vyznání, nehrozí žalobcům v zemi původu zacházení, které by již dosahovalo intenzity pronásledování, ať již svými jednotlivými nejzávažnějšími projevy nebo případně sérií méně intenzivních ústrků, které by ve svém souhrnu a při dlouhodobém účinku mohly představovat pronásledování na kumulativním základě (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 4/2012-67 a výše uvedená definice pronásledování).

21. Krajský soud po prostudování spisů zastává názor, že k tvrzenému důvodu pronásledování pro náboženské přesvědčení a k tvrzením žalobců, že státní orgány by je nemohly ochránit, a proto se na ně neobracely, se výše uvedené podklady vůbec nevyjadřují, neobsahují žádné podrobnější údaje, které by umožnily zhodnotit mimo jiné opodstatněnost strachu žalobců z pronásledování z důvodu křesťanského náboženského vyznání. Jinými slovy řečeno podklady, z nichž žalovaný vycházel, vůbec nevypovídají o postavení osob křesťanského vyznání v převážně muslimské společnosti Ázerbájdžánu, ani o tom, zda osoby křesťanského vyznání, které se stanou terčem jednání ze strany muslimů, jak jej popsali žalobci, je poskytována efektivní ochrana, zda státní orgány jsou schopny zajistit jim účinnou ochranu a zda vůbec k takovéto účinné ochraně osoby křesťanského vyznání vystavené tvrzeným útokům a ponižování mají přístup, zda uvedené projevy náboženské netolerance státní orgány v zemi původu žalobců potlačují či nikoli, či zda je tolerují, přehlíží, případně zda osoby křesťanského vyznání, které se na policii obracejí s žádostí o ochranu, nejsou následně samy ze strany státních orgánů vystaveny represivnímu chování. Podklady pro rozhodnutí obsahují toliko obecné informace o situaci v zemi původu, zjištění o reálné možnosti obrátit se na policii v případě poškození způsobeného trestnou činností se vztahuje toliko k obecné kriminalitě, velmi obecně se vyjadřují i k otázce svobody vyznání a vyznání menšinových náboženství, přičemž detailní informace o postavení křesťanů v Ázerbájdžánu v nich nejsou obsaženy.
22. Z výše uvedeného vyplývá, že žalovaný svým postupem nezjistil skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Zaměřil se totiž toliko na obecné zprávy o bezpečnostní, politické situaci a dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu, aniž by důkladně prověřil azylový příběh žalobců. Je tedy také otázkou, zda žalobci mají reálnou možnost usadit se v jiné části Ázerbájdžánu a zda to lze po nich spravedlivě požadovat. S ohledem na okolnosti dané věci měl žalovaný také zkoumat, do jaké míry se žalobci mohou v jiné oblasti Ázerbájdžánu usadit bez rizika případného pronásledování z důvodu jejich křesťanského náboženského vyznání. Shromážděné důkazy zahrnuté ve správním spisu nejsou způsobilé potvrdit neexistenci důvodů relevantních z hlediska případného udělení některé z forem mezinárodní ochrany žalobcům. I v případě, že

nebudou shledány azylově relevantní důvody pronásledování, bude nutné zjištěné skutečnosti posoudit z hlediska doplňkové ochrany, tj. z hlediska případného nebezpečí vážné újmy dle § 14a zákona o azylu.

23. Krajský soud dospěl k závěru, že není naplněn požadavek § 3 správního řádu, dle něhož má správní orgán postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Krajský soud proto z důvodu nedostatečně zjištěného skutkového stavu (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.) rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž je vázán právním názorem krajského soudu.
24. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s.ř.s. a skutečností, že procesně úspěšní žalobci se náhrady nákladů řízení výslovně vzdali.
25. O nákladech ustanovené zástupkyně bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 09.11.2018

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně